საქართველოს სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტია. შაბათი, 8 მარტი 1919 წ. მრეწველობისა, შეერთდით!

სოლიდარობა

ფასი 75 კაპ.

გაზ. „ალიარ“ 1 თვით 18 მანეთი ცალკე ნომერი ეღირება 75 კაპ. განცხადების ფასი, რიგითად პირველ გვერდზე, ასე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი—1 მან. საშეკვეთიანი განცხადება 20 მან. ხაჩქარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას ანა ფეგეანეს ქუჩის 12 ს. ხელმოუწერელი წერილები არ ბეჭდება. დაუბეჭდავ საგანზე მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც პასუხს აძლევს.

ბეჭდის პირობებში ფასი შემდეგი ადრე სთა: ფუნდა გამოგზავნილ: თბილისი, ფოსტის ფოსტი № 199 გაზ. „ერთობის“ რედაქცია სხვა ადრესით გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს. რედაქციაში პირადი მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თბილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 24.

ტელეფონი 16—62.

№ 54 ორგანო საქართველოს სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა. № 54

ღრმად დამწუხრებული ძმები; სერგეიონ, ბიუტნარ და ნიკიფორე, რძალი ნინა ვასილის ასული, ძმისწულები; ვასო, ქვეთო და თამარა, ბიძაშვილი: გიორგი მოსესძე მეფულიანი ანთაძეები აუწყებენ ნათესავთ, მეგობრებს და ამხანაგებს, რომ ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ თფილისში 4 მარტს

გარდაიცვალა ჩვენთვის უძვირფასესი და ღუაწყარი

კავლე ქრისტესის ძე ანთაძე

გამოსვენება მოხდება 9 მარტს რკინის გზის საავადმყოფოდან დილის 10 საათზე, დაკრძალვა წმინდა ნინოს სასაფლაოზე. (2—2)

ქერეკ მეკერნე ჩ. ჩ. ოსეთი ასული ეკატერინეა, დაი დეკანოზ ივანეს ასული ეკატერინეძე, ბიძაშვილი ალექსანდრე მაჭარლის ძე, თეოფურა, ცოლის ძმის შვილი ვლადიმერ ფიზელას ძე ჩ. ჩ. ოსეთ აუწყებენ ნათესავთ და ამხანაგებს, რომ ეკატერინა 12 საათზე ქალაქ თფილისში კუკიის წმინდა ნინოს ეკლესიაში დანაბარები ორშაბათ დღის წირვა და პანაშვიდი მათ

მიხა ივანეს ძე კვერნაძის

სოფელ მოსახსენებლად. (2—1)

მეხეილ გლახუას ძე ჩ. ჩ. ოსეთ, ლენინაში, ოფიციალ ყარაბარა და ეკატერინა მიხეილის ძენი და ასულნი ჩ. ჩ. ოსეთ ამით ცნობებენ, რომ ეკატერინა 12 საათზე სოფელ ნიფსკოვში წმინდა გიორგის ეკლესიაში გადასვენებული იქნება ორშაბათ დღის წირვა და პანაშვიდი მათ ოთხეთ ძვირფასი და დაუვიწყარი ბეჭედის სიძის და ლანარჩენის საყვარელის ბიჭიკას ქმარის

მიხა ივანეს ძე კვერნაძის

სოფლის მოსახსენებლად. (1—1)

ქმარი სარდალი, შვილები: ალბერი, ვალენტინ და ტატა ჩ. ჩ. ოსეთ, დედა ეკა, მამა ნიკა, ძმები: გერონტი, ბარნაბა, იპოლიტე, ილია, პეტრე, აკაკი და დიმიტრი, რძალები: ნატაშა და სოფიო ეკატერინეს მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ ძვირფასის და დაუვიწყარის

სიოდის

გარდაცვალებას. (1—1)

გულდაწყვეტილ მეუღლე ლუბა ჯაფარიძე, ძმა წული პარასკევა, სიძე ალატონი ყიფიანები და რძალი მარიამ ჯაფარიძისა ატყობენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ ქ. ზუგდიდში 5 მარტს გარდაიცვალა

პიმოთე (უშა) გიორგის ძე ჯაფარიძე

(2—1)

გულდა წყალობა დედა თეიმურაზ, ბიძეები: კალისტრატე და მელიტონ ფილიცბალიშვილები, მარკოზ და ოსიეს ხანონიანები აუწყებენ ნათესავებს და კეთილისმყოფელებს, რომ ხანმოკლე, მაგრამ ძალა ავადმყოფობის შემდეგ თფილისში 2 მარტს გარდაიცვალა მოწყალე

დათიკო ლაზარეს ძე ფილიფალიშვილი

და ეროვნული მოხდება 7 მარტს ს. ნიგოეთში. (1—1)

ღრმად დამწუხრებული მეუღლე იოსტინა, შვილები: დავითი, მარიამი, ქვილი კონსტანტინ მეუღლეთ მაკრინეთი და შვილი ალექსანდრეთი ცარცაძეები აუწყებენ ნათესავებს და ნაცნობებს, რომ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ რვინის გზის საავადმყოფოში გარდაიცვალა

სპირდონ თაქას ძე მგელაძე

რომელსაც გამოსამშვიდობებელ საავადმყოფოდან 7 მარტს დილის 8 საათზე სადგურში, საიდანაც № 3 მატარებლით წასასვენებენ ს. ნიგოეთში. დაკრძალვა 8 მარტს ნიგოეთის ეკლესიის გალავანში. (1—1)

ულ-მის ძმუბარებანი მეუღლე სუზა ალექსიძე ასული. შვილი სიყალომონ, ცოლის ძმანი დათა და კოლა ქსტიაშვილები, ძმა კოლა ჯაფარიძეები, ვასილი და ბარბარე ტაგანაშვილები ეცნობებენ ნათესავთ, მეგობართ და ამხანაგებს, რომ ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ქ. ბაქურში ჩვენთვის უძვირფასესი

ვასილი იოსების ძე ჯაფარიძეები

(1—1)

მიხეილ და ნიკოლოზ დავითის ძენი მაჭარიშვილები და მათი ცოლშვილნი, პეტლიკა დავითის ასული მაჭარიშვილისა და სოფიო დავითის ასული ლილეკაძისა, სიძენი—ნიკიფორე ესაკ ძე მაჭარიშვილი და გიორგი ეფგენის ძე ლილეკაძე შვილებისა ბულთიანის აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ პარასკევს ლილეთ გარდაიცვალა პირველთა

უძვირფასესი დედა და ბაბუა

ეკა ბლმასხ ნის ასული მაჭარიშვილისა

დასაფლავება მოხდება კვირაში 9 მარტს, ბულეთ წმ. ნინოს სასაფლაოზე, სადაც იქნება გარდახდილი წირვა. სასოფლოდ (ადგ. ბინა № 8 ბულეთის ყოფილი სასულიერო სემინარია—ბულეტორის ბიკიფორე ი. მაჭარიშვილისა) გამოსვენება კვირას დილის 9 საათზე; პანაშვიდები პარასკევს და შაბათს, საღამოს 5 საათზე. (2—1)

დემოკრატია და სახელმწიფო

ყოველ ლოზუნგს თავის მნიშვნელობა აქვს იმის მიხედვით, თუ რას ემსახურება იგი. მაგრამ ობიექტური შინაარსი და შედეგი ლოზუნგის იცვლება გარემორეულ პირობების მიხედვით.

მაგ. ნიკოლოზის რეჟიმის დროს ს.-დემოკრატია წინააღმდეგ იყო ე. წ. თავდაცვის პოლიტიკის და ომს ომს უცხადებდა. ეს მაშინ როცა ევროპიმპერიალისტობას ანგრევდენ და დაანგრიეს კიდეც

რევოლიუციის შემდეგ ოფით რევოლიუციონერები გამოდენ ქვეყნის პატრიოტნი და ეს ლოზუნგი შესაცვალეს თავდაცვის ლოზუნგით.

ბოლშევიზმმა განაგრძო ძველი ლოზუნგით ომი და ბრესტში ამოყო თავი.

ამ რიგად ერთმა და იმავე ლოზუნგმა პირველათ საარგებლობა მოიტანა, მეორეთ ზარალი.

ასეა დემოკრატიული ფრონტის საკითხიც. დემოკრატიული ფრონტის მთლიანობა იყო ლოზუნგი რევოლიუციის პირველ ხანებში მიმართული ბოლშევიზმის გამოთიშველ პოლიტიკის წინააღმდეგ. და სანამ იგი ძლიერი იყო, რევოლიუციის ბედი წაღმა მიდიოდა. იგი დაამარცხა ბოლშევიზმმა და ამით თვით რევოლიუციას წესი აუგო.

დადგა მეორე ხანა რევოლიუციისა, ხანა იმ ადგილებისა, იმ ოპოზიციის გამაგრების, რომელნიც შეუჩენ რევოლიუციის პირველი დღეების ანდერძს.

ასე იყო ჩვენშიც. საქართველოს დემოკრატია შეეცადა ამ მაინც დაეცვა თავისუფლება, რევოლიუციით მოპოვებული. აქედან წარმოსდგა ახალი ლოზუნგი ადგილობრივ გამაგრების; მაგრამ ესეც ერეკის და ს. დ. ერთი მცირე ჯგუფი ისეე ჩაფრინდა ძველ ლოზუნგს, რუსეთს მთლიან ფრონტს. ეს კი ამ პირობებში ნიშნავდა ბოლშევიზმის მოერევში თავის ამოყოფას. ძველი ლოზუნგი დღეს პოპულარულათ აღიქვეს ინტიმდეგ შედეგებს, ვინემ რევოლიუციის პირველ დღეებში.

ამ უფრო საყურადღებო ისაა, რომ სიტყვები: ერთი დემოკრატიული ფრონტი—დღეს შინაარსითაც განსხვავდება წინანდელისაგან. წინეთ ეს იყო შეერთება ყველა დემოკრატიული ძალების რუსეთის საზღვრებში, დღეს ეს არის შეერთება ყველა სახელმწიფოების, რომელიც რუსეთის საზღვრებში ალმოცენდენ.

და ახლა ამ მეორე მისწრაფებასაც დემოკრატიული ფრონტის გაერთიანება ეძარქვეს, რათა რევოლიუციის სახელით დაფარონ სრულიად არა რევოლიუციური მისწრაფებანი.

განვიხილოთ, რაშია საქმე.

დემოკრატიის მთავარი მისწრაფებაა დემოკრატიზმი, ე. ი. ისეთი წყობილება, სადაც მისი ინტერესები დაცულ-ია. ეს ამ ინტერესებს, ეს ამ ინტერესებს ეკუთვნის. ეს ამ ინტერესებს, ეს ამ ინტერესებს. ეს ამ ინტერესებს, ეს ამ ინტერესებს. ეს ამ ინტერესებს, ეს ამ ინტერესებს

ᲓᲦᲔᲡ

ახალციხის ფრონტზე 6 მარტს ჩვენმა ჯარმა სოფ. ზაკილხა და ფოხცეგისკენ წაიწია. დაგვიჭრეს 7, მოგვიკლეს 2, — მათ შორის პეტრ. ლადაძე. ჩვენმა რაზმმა ხელთ იგდო მტრის 1 ტყვიისმფრქვეველი.

7 მარტს დილით ჩვენმა ჯარმა ახალციხე დაიკავა.

საფრანგეთის წინადადებით გერმანიის დახმარებით საზღვარზე რეინის პროვინციებისაგან უნდა შესდგეს დამოუკიდებელი სახელმწიფო.

გერმანიაში სხვადასხვა ალაგას გაფიცვები გრძელდება. ცენტრალურმა მთავრობამ გადასწყვიტა საერთო გაფიცვები შეიარაღებული ძალით შეხწყვიტოს. ბერლინში ბრძოლაა მთავრობის მომხრეთა და სპარტაკელებს შორის.

ჩვენ ვიცით, რომ საქართველოს პარლამენტში ოპოზიციონერობდნენ ნაციონალ დემოკრატები. ამიერიდან, როგორც ფედერალისტები ბაზეთ „სახალხო საქმიდან“ ჩანს, მათ მიემატებათ ფედერალისტებიც. მაგრამ ჩვენი ფრაქცია ამას არ შეუშინდება.

დიდი მოვალეობა დააკისრა საქართველოს დემოკრატიამ სოციალ-დემოკრატიას და მანაც უნდა პირნათლად შეასრულოს დემოკრატიის ყველა დავალებანი.

ჩვენ გვწამს, რომ საქართველოს სოციალ დემოკრატია, რომლის პოლიტიკურმა გაჭრიანობამ არა ერთხელ იხსნა საქართველოს დიმო რატია განადგურებისაგან და ის მიიყვანა საქართველოს დამფუძნებელ კრებამდე, რომელიც ჯვირგვინია, რევოლიუციის მონაპოვართა შენარჩუნება განმტკიცებისა, დამფუძნებელ კრებაშიაც შესძლებს ნაყოფიერ მუშაობის წარმოებას, მათ სასარგებლოთ, ვინაც მიანდო მას თავისი ინტერესების დაცვა.

საქართველოს დამფუძნებელი კრება, რომელიც ერთი უდიდესი მონაპოვარია თებერვლის რევოლიუციის, და რომელსაც საქართველოს დემოკრატიამ დიდძალი მსხვერპლი შესწირა, დაფუძნებს საქართველოში ისეთ წეს წყობილებას, სადაც ადგილი არ ექნება პოლიტიკურ უფლებებს, დაჩაგვრა-დამონებებს, სადაც ყველა უფლებრივად თანასწორნი იქნებიან და ამ უფლებრივი თანასწორობის მეოხებით დემოკრატია გასწევს წინ უკეთესი მომავლისაკენ.

ხ. ელიავა.

ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ

ᲐᲮᲐᲚᲪᲘᲮᲘᲡ ᲤᲠᲝᲜᲢᲘ. ახალციხის ფრონტიდან გუშინ შემდეგი ცნობა მიიღო სახალხო გვარდიის მთავარმა შტაბმა:

6 მარტს, ჩვენმა ჯარმა სოფ. ზაკილისა და ფოხოვისაკენ წაიწია. დაგვიჭრეს 7, მოგვიკლეს 2, მათ შორის პეტრე ლადაძე. მტერს წავართვით ერთი ტყვიისმფრქვეველი.

გუშინ, 7 მარტს, ნაშუადღევის 1 საათზე შემდეგი ცნობა მოვიდა: „დღეს დილით ჩვენმა ჯარმა დაიკავა ახალციხე“.

ᲓᲔᲙᲠᲔᲢᲔᲑᲘ

(საქართველოს დეპეშათა საგენტო)

7 მარტი

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲘᲚᲘ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

ვეიმარიდან მოსული სარწმუნო წყაროების მიხედვით, ბერლინის მეუმრავლესი სოციალისტების წარმომადგენლებს და კაბინეტს შორის მოლაპარაკება მორიგებით დამთავრდა. მუშათა დეპუტაცია ხუთშაბათს ღამით მატარებლით ბერლინში გაემგზავრა მთავრობისთვის გაფიცულ მუშების წინადადების წარსადგენათ. ფიქრობენ, რომ წინადადება შეიცავს მოთხოვნილებას, რომ კონსტიტუციამ მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოები იცნოს.

ბერლინში საერთო გაფიცვები ჯერჯერობით გრძელდება და არაფერი შეცვლილა. გაფიცულია მხოლოდ ნაწილი მუშებისა და ისიც რაღაც უგულოთ. ასე, მაგალითად, ელექტრონის მუშებმა განცხადეს, რომ დაუყოვნებლივ განაახლებენ მუშაობას.

ცენტრალურმა მთავრობამ გადასწყვიტა საერთო გაფიცვები შეიარაღებული ძალით შესწყვიტოს. ბერლინში უკვე შევიდა პოლკოვნიკ რეინგარდის და გენერალ ფონ ლიუტვიცის მოხალისეთა რაზმი და არტილერია. ბერლინის ქუჩებში გაჩაღებულა ყარაულები

დიუსბურგის ქალაქის თავს სპარტაკელებმა ულტიმატუმი წარუდგინეს ისინი მოითხოვენ დეპატრიარებულთა განთავისუფლებას და მუშაობისთვის იარაღის მიცემას.

ბერლინში საერთო მდგომარეობა ნაშუადღევის 6 მარტიდან მთავრობის ჯარის წინ წაწევის შემდეგ უკეთესია. ალექსანდროვის უბანში გვარდიის და მოხალისეთა შემოტევა სპარტაკელების და მძარცველების წინააღმდეგ გრძელდება. პოლიციის სამმართველოს ჯერ ისევ აჯანყებულები ატყია ბარს. საკუპაციო ჯარი ნაშუადღევს მოვიდა. სახალხო საზღვარი დივიზიის ნაწილს და ჯარისკაცთა დამცველ რაზმს, რომელნიც მთავრობის მოწინააღმდეგის მხარეზე გადავიდნენ, იარაღი აჰყარეს. მცირე ბრძოლის შემდეგ სპარტაკელებმა უკან დაიხიეს. პოლიციის სამმართველო, რომელიც სპარტაკელების ხელში იყო, ეხლა მთავრობის ერთგულ ჯარის ხელშია. გვარდიის ჯარი და მოხალისეთა კორპუსი მთავრობის მხარეზეა.

ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲣᲠᲘ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

როგორც ნავარაუდევი იყო, გერმანიის არმია უნდა შესდგებოდეს 200,000 ჯარისკაცის და 8000 ოფიცერისაგან, ამ რიცხვიდან 20,000 ს სტაჟი არ ექნება. უკანასკნელთა სამსახურის ვადა 15 წელიწადია, ოფიცრებმა კი 28 წელი უნდა იმსახურონ. რეკრუტებმა მხოლოდ ერთი წელიწადი უნდა იმსახურონ და მათი რიცხვი რაზმში არ უნდა აღემატებოდეს 180000. ამ რაზმებს კენჭის ყრით დააგრთვენ, ან სხვა რომელიმე საშუალებით, გერმანიის მთავრობის სურვილისდა მიხედვით. არმია 15 ქვეითი და 5 კავალერიის დივიზიისაგან, 5 საკორპუსო გენერლის, 1 არმიის მთავარი ბანაკის გენერალისაგან უნდა შესდგებოდეს. საჰაერო რაზმი უნდა შემცირდეს,—1000 ოფიცრამდე და ეს მაქსიმალური რიცხვი 1919 წლ. ოქტომბერში უნდა იქნას განხილული.

ზოგიერთ ცნობებით, სიმართლე უნდა იყოს, რომ ათთა საბჭო მიიღებს საფრანგეთის პროექტს, რომ გერმანიის დასავლეთ საზღვარზე, რეინის პროვინციებისაგან შესდგეს ბუფერული სახელმწიფო მანამდე, სანამ გერმანია თავის ვალდებულებებს შეასრულებს, მცხოვრებნი მოითხოვენ შინ დაბრუნებას ამიტომ უნდა იქნეს ზომები მიღებული, რომ ეს ცხოვრებაში გატარდეს. ამის შესახებ არ ყოფილა გადაწყვეტილი მ. ჯილლობა საბჭოში, მაგრამ ამერიკის და ინგლისის დელეგატები ამ პროექტს თანაგრძნობით ხვდებიან.

როგორც ჩანს, ხალხთა ლიგის საასარგებლოდ ძლიერი მიმდინარეობა არის ყოველგან. ინგლისელები არ არიან დარწმუნებულნი, რომ ეს ისე მალე გატარდება ცხოვრებაში, როგორც ამას ამერიკელები ფიქრობენ.

საფრანგეთის მთავრობა სძვირის წინააღმდეგ ზომებს ღებულობს. იმედი აქვს, რომ პარ ზში ორი კვირის განმავლობაში ცხოვრება 40 პროც. გაიაფდება.

ბერლინში მდგომარეობა საშიშო შეიქმნა, მთავრობის ჯარი იცავს განაპირა საშიშო უბნებს. სწარმოებს უწესრიგო სროლა. დაჭრილთა რიცხვი გაიზარდა. 50 სპარტაკელმა იერიში მიიტანა ლიხტენბერგის საუბნო პოლიციის სამმართველოზე და გაძარცვა იგი და 40 მილიონი მარკა მოიპარეს. რეინის ჯარმა მათზე საპასუხო იერიში მიიტანა და ხელთ იგდო წითელი დროშა და რადიკალური გაზეთის რედაქცია. საერთო სულიერი განწყობილება განმტკიცდა. რადიკალები გაიქცენ. ერთი ნაწილი კი დაატყვევეს ბელადებისანათ, მათ შორის დაატყვევეს ჰაზეც. ისინი აცხადებენ, რომ მათ გაფიცვაში მონაწილეობა არ მიუღიათ.

ხუთშაბათს შესდგა საზავო კონფერენციის სხდომა, რომელზედაც განიხილეს ზავის პირობები საზღვრო და საზღვაო საკითხების შესახებ. როგორც ჩანს, გერმანიის საზღვრების საკითხი პარასკევს იქნება დასმული განსახილველად. საკითხი რამდენადმე რთულდება გერმანიის საზღვარზე რეინის პროვინციებისგან საბუფერო სახელმწიფოს შექმნის პროექტით.

ოთხშაბათს სხდომამ დიდი დრო მოანდომა ცენტრალურ ევროპის გამოკვების საკითხის განხილვას, რუსინიას დიდძალი ხორბალი აქვს, მაგრამ გადასაზიდი საშუალება არა აქვს.

ᲔᲠᲗᲘ ᲥᲐᲚᲘᲡ ᲐᲖᲠᲔᲑᲘ

ᲛᲝᲚᲗᲮᲠᲝᲑᲐ.

III.

(გაგრძელება).

მინდა ყოველივე ეს ვუთხრა ჩემს ქმარს, მინდა ვუსაყვედურო, მაგრამ მეშინია, ვაი თუ ვაწყენინო! ის ხომ არც ისე უბრალო კაცი შეიქნა და ვაი თუ მე დედაკაცის მოკლე ტკბა მქონდეს და ვერ ვხვდებოდე რაშია საქმე. კაის მთქმელს, კაი გამგონი უნდაო, რომ იტყვიან ეგება ჩემ სასანებზეა ნათქვამი!

მე ჩემი მოკლე ტკბა არ მეგონა, რომ მუშათა საბჭო ყველა ბურჟუებს მაშინვე ტანსაცმელ სახლებიდან გამორეკავდა და ჩვენ, მუშებს, დაგვაყენებდნენ შიგ, მდიდრებს გაძარცვავდნენ და ჩვენ ჩაგვაცმევდნენ; მეგონა, რაც ამათ ფული და ოქროულობა აქვთ ყველას ჩვენისთანა საწყალებს დაურიგებდნ. მეგონა... რას ქვია მეგონა! მეგონა ჩარჩარაშია! ეს მართლაც ასე უნდა იყოს. მართლაც ასე უნდა მოხდეს! აბა რაში იქნება მუშების გამარჯვება?

ახლობამდი მე ვიყავი ქვედა ეტაჟში, ახლა ის ქვევით ჩამობრძანდეს და მე ზევით ავალ! ახლობამდი მე ვშრომობდი და ის წამოწოლილი იყო, ახლა მე უნდა წამოვწვე და იმან უნდა იშრომოს და მომირთვას ყველაფერი! ახლობამდი აგენის ქალებს ეცვა კაი კაბები, ახლა ჩვენც გვინდა. წავიდა ძველი დროი, ახლა მუშების ბატონობაა!

წინანი უკან და უკანანი წინ,—გამგონია ცხენებულ მამაჩემისაგან, აი ეს ამბავი ახლა მოხდა და კიდევაც უნდა გაებედნიერდეთ.

მიკვირს, ღერთმანი, რაზე ვერ შეიგნებს ასეთ უბრალო რამეს ეს მუშათა საბჭო, რაზე არ გაკარაეს ამისთანა ამბავი ლაპიან!?

ჩემს ქმარს რო გაჭირვება უნახავს, მიკვირს რაზე არ ფიქრობს თავის თავზე? ვსთქვათ ცოლი და შვილი არ ვახსოვართ, თავისი თავი მაინც ახსოვდეს, საკუთარ თავს მაინც რაზე ივიწყებს? გინა ყოველთვის შერჩება ეს დრო, ვინ იცის რა მოელის? ეგება ისევ წამოდგეს ძველი მთავრობა და მაშინ ხომ შავს დღეს დააყენებენ, მუშების ბატონობა მოისპობა და ისევ მდიდრები და პოლიცია გამეფდებიან.

მერე და იმ შავ დღესთვის არაფერს უნდა ინახავდეს? ახლა ყველაფერს მისუთვება ხელი და მერე ვინ იცის რაფერ წავ საქმე. უშინ ეელავით ძველ ტანისამოსში დაიარება, შვილ მან. რო კოსტუმი იყიდა, იგი აცვია ახლაც, სულ ერთიანად დაეცრიცა, მაგრამ გამოცვლაზე არც კი ფიქრობს. ბადაიცვამს ბლუზაზე ბენჯაკს და მირბის საბჭოსკენ. იქ ბევრი ისე ლამაზდა გამოწყობილი, რომ მე სიზმარშიც არ მინახავს. ჩემი ვეშაპტონი კი ამოუდგება ველურთ გალსტუკებიანებს და ტოლიკით ელაპარაკება კი, მაგისთანა ჩაცმულებიც ბევრია იქ, მარა მაინც...

მიკვირს რომ კაი ჩაცმულები არ იქცევიან ამაყათ, არ ეზარებათ მისი გლახა ტანისამოსი და სულ გვერდით იჯენენ. მე რო ვიყო იგენის ადგილს, არ ვიცი როგორ მოვიქცეოდი, ეგება ახლასაც არ გამეკარებია ასე ჩამოჩინჩული ხალხი.

ქალაქში არას დროს არ ცმია და ახლა როგორ შეიცდებოდა ეყიდა, ისეთი ჩექმები აცვია, რომ დროგის ცხენივით მიგლაჯუნობს, თავზე ძველის ძველი, ჩამოკოფეებული ცილინდრა ადგია. ხანდიხან, ღერთმანი, პირდაპირ შემრცხვება ასე რო დავინახავ საბჭოში.

სიმწყურის მეტი რა უნ ხვეს მაგ საწყალს, ახლაც რო სიმწყურეზეშია. მაშინ თუ გინდა დარიბი ვიყავით, საშვილება არ გვქონდა და არც გაგვიგიდია რაიმე, მარა ახლა ხომ ჩვენობაა, ახლა ხომ ყველაფერი მუშის გადის.

მოთხოვოს ხაჯინს, დაადგინოს მუშათა საბჭოს—ბურჟუებმა მატერიები მოგვცენო და მეტი რა უნდა.

თითონ თუ გულით არ უნდა, დედა მისს მაინც გაუგზავნოს რამე, სოფელში შიმშილით რო კვდება უბედური. ისიც კმარა, რომ მამას ვერ მოუარა, ვალები ვერ გადუხადა და ჯავრით მოკლა ბერი კაცი! რა იმედი ჰქონდა საწყალ მოხუცს მისი და როგორ შეუბრალად დ ასხა ყორეზე წყალი! ან კი რა უნდა გეფნა, ჩვენ უბედურებს, როცა საკუთარი თავის სარჩენიც არა გაგვაჩნდა. საწყალი ბიჭკოს ავათმყოფობაც მაშინ წამოგვატყდა, ენაცვალოს დედა, რამდენი ვიტანჯეთ, მთელი ორი წელ წადი თავს დაიტრიალებდით.

დოხთურმა სთქვა: ნოტიო ოთახებში გიცხოვრიათ, მზე არ ყოფილა და ამიტომ დასუსტებია ბავშვს ძვლები და ფეხები დაბრეხძიაო. დალოცვილის შვილ! მაშინ კი არა, დღესაც ასეთ ოთახში ვართ, სადილობამდი სადაა მზის სხივი ჩვენთვის, საღამოსაც ნაშუადღევის მერე სულ ჩრდილში ვართ. დოხთურს რო მართალი ეთქვა, სხვა ბალნებს რაზე არ დაემართა ასე. უფერულიაო რო თქვა, ეს კი მეეშვნიკა, აბა ამისთან სირისტიან ადგილში ფერი სიდან იქნება ბავშვს?

ჰო და, ყველაფერ ამას კარგად ხედავს ჩემი ქმარი და ყურსაც არ იბერტყავს, სხვებს ეყურებს, იმათ რო არაფერი აკლია.

იმას ვამბობდი—მამას ვერ დაეხმარა-თქვა, მარა დედას რა უკეთესს უშვება, ან დებს? ორი დაი მოიყვანა სოფლიდან და გოგოთ მისცა აქანე, ძმაც სტამბაში დააყენა. კი, რო თქვას კაცმა ესეც პატრონობა და ნათესავის მორიგაა და გაწინამძღვრებაა, მარა მე რო გოგოობაში დღეი დამდგომია, ღერთმა იფდას ნუ აცდევიოს იგი! ჭამა შენთვის არაა, მოსვენება და სმა. ყველა შენ გიყვირის, ყველა შენ გლანძღავს, ადამიანურ სიტყვას არავინ არ გაგცემს, ყველას ძალად მიაჩნიხარ. ოო, რამდენი მწარე ცრემლი მე დამიქცევია ზოსიმე ქაბაძის ოჯ ხში! არ ეღირსა მის ცოლშვილს სიხარული!

რომ სიმონი არ ამჩენოდა ამ დროს, ღერთმანი, თავს მოვიკლავდი. ისე შენ ბერტმა გადასცა რუსეთის მუშებს სპარტაკელებს სალამი, რომელნიც გულმოდგინეთ ადევნებენ თვალყურს რუსეთის რევოლიუციას და, რომელნიც სცდილობენ მეგობრ თა რიგში ჩადგომას. „ჩვენ ვებრძვი შეიდემანელებს და ბრძოლას ბოლომდ ივიყვანთ. მე გადავიცემ, ათავებს ერტი, გერმანიის პროლეტარიატს, ტ, ქვენ სწორ გზაზე მიდიხართ, რიგ ზედაც ისინიც უნდა დადგენ“.

ალბერტის შემდეგ ილაპარაკა დასავლეთ ევროპის კომუნ. პარტიების ყველა წარმომადგენელ. სტყვა წარმოსთქვეს გილზომ, პლატენმა, როტბერსმა, გრილუედმა და გრუნერმა. სხდომის ბოლოს ილაპარაკეს ზინოვიევმა და ტროცკიმ. მიღეს შემდეგი რეზოლიუციაა: „მოსკოვის საბჭოს ც. ა. რუსეთის კომ., პარტიის მოსკოვის კომიტეტის, სრულიად რუსეთის მოსკოვის პროფ. კავშირების და მოსკოვის ფაბრიკა-ქარხნების კომიტეტების შეერთებული სხდომა, რომელიც შეიკრიბა კომუნისტურ ინტერნაციონალის დაარსების ისტორიულ დღეს, მილიონ მუშების და გლეხების სახელით, რომელთაც დაამხეს მეფე და ბურჟუაზია და ძალა-უფლება თავის ხელში აიღეს, მიესალმება გერმანიის, ავსტრიის საფრანგეთის, შვეიცარიის, ამერიკის, შეერთებულ შტატების, სამხრეთ სლავიანების, ნორეგიის, ბალკანეთის, ფინეთის, პოლონეთის, უკრაინის, ლატვიის, სომხეთის, ლიტვის, ბელოროსიის და ესტონიის კომუნისტურ პარტიის წარმომადგენლებს, რომელნიც პირველი ახალი ინტერნაციონალის ყრილობაზე დასასწრებლათ მოსკოვში ჩამოვიდნენ. ყრილობა ძველ სალამს უძღვნის მთელი ქვეყნის პროლეტარიატს, რომელიც კაპიტალისტურ მონობის წინააღმდეგ იბრძვის მშრომელთა გასანთავისუფლებლათ. ხ ბეჭთა რუსეთის სახელით ყრილობა მიესალმება კომუნისტურ ინტერნაციონალურს, როგორც მსოფლიო პროლეტარულ რევოლიუციის მომწყობს და ხელმძღვანელს და იმედს გამოსთქვამს, რომ პროლეტარიატის დიქტატურა კაპიტალის დიქტატურას დაამხობს. ყრილობა მოიწოდებს მთელი ქვეყნის პროლეტარიატს სოციალიზმისათვის ბრძოლაში შეერთდეს. „გაუმარჯოს კომუნისტურ სოციალიზმს“, „გაუმარჯოს კომუნისტურ რევოლიუციას“. მოსკოვი. მარტის 6. მესამე კომუნისტურ ინტერნაციონალის პირველ კონფერენციამ გამოუშვა მთელი ქვეყნის მუშათა მიმართ მანიფესტი. უკრაინის საბჭოთა მთავრობამ მარტის 4 გერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს რადიოთი აუწყა, რომ უკრაინის მთავრობა მნიშვნელობა დაკარგულათ სთვლის ყველა დავალებებს, რომელიც გერმანიის მთავრობამ მისცა დირექტორიას და უკრაინის წარმომადგენლებს და სხვათა პირთ გერმანიაში და რომ უკრაინის წარმომადგენლათ გერმანიაში ინიშნება კარლ რადეკი, რომელიც ამ ჟამათ გერმანიაში დაპატიმრებულია.

ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ

ᲐᲮᲐᲚᲪᲘᲮᲘᲡ ᲤᲠᲝᲜᲢᲘ. ახალციხის ფრონტიდან გუშინ შემდეგი ცნობა მიიღო სახალხო გვარდიის მთავარმა შტაბმა:

6 მარტს, ჩვენმა ჯარმა სოფ. ზაკილისა და ფოხოვისაკენ წაიწია. დაგვიჭრეს 7, მოგვიკლეს 2, მათ შორის პეტრ. ლადაძე. ჩვენმა რაზმმა ხელთ იგდო მტრის 1 ტყვიისმფრქვეველი

7 მარტს დილით ჩვენმა ჯარმა ახალციხე დაიკავა.

საფრანგეთის წინადადებით გერმანიის დახმარებით საზღვარზე რეინის პროვინციებისაგან უნდა შესდგეს დამოუკიდებელი სახელმწიფო.

გერმანიაში სხვადასხვა ალაგას გაფიცვები გრძელდება. ცენტრალურმა მთავრობამ გადასწყვიტა საერთო გაფიცვები შეიარაღებული ძალით შეხწყვიტოს. ბერლინში ბრძოლაა მთავრობის მომხრეთა და სპარტაკელებს შორის.

ჩვენ ვიცით, რომ საქართველოს პარლამენტში ოპოზიციონერობდნენ ნაციონალ დემოკრატები. ამიერიდან, როგორც ფედერალისტები ბაზეთ „სახალხო საქმიდან“ ჩანს, მათ მიემატებათ ფედერალისტებიც. მაგრამ ჩვენი ფრაქცია ამას არ შეუშინდება.

დიდი მოვალეობა დააკისრა საქართველოს დემოკრატიამ სოციალ-დემოკრატიას და მანაც უნდა პირნათლად შეასრულოს დემოკრატიის ყველა დავალებანი.

ჩვენ გვწამს, რომ საქართველოს სოციალ დემოკრატია, რომლის პოლიტიკურმა გაჭრიანობამ არა ერთხელ იხსნა საქართველოს დიმ რატია განადგურებისაგან და ის მიიყვანა საქართველოს დამფუძნებელ კრებამდე, რომელიც ჯვირგვინია, რევოლიუციის მონაპოვართა შენარჩუნება განმტკიცებისა, დამფუძნებელ კრებაშიაც შესძლებს ნაყოფიერ მუშაობის წარმოებას, მათ სასარგებლოთ, ვინაც მიანდო მას თავისი ინტერესების დაცვა.

საქართველოს დამფუძნებელი კრება, რომელიც ერთი უდიდესი მონაპოვარია თებერვლის რევოლიუციის, და რომელსაც საქართველოს დემოკრატიამ დიდძალი მსხვერპლი შესწირა, დაფუძნებს საქართველოში ისეთ წეს წყობილებას, სადაც ადგილი არ ექნება პოლიტიკურ უფლებებს, დაჩაგვრა-დამონებებს, სადაც ყველა უფლებრივად თანასწორნი იქნებიან და ამ უფლებრივი თანასწორობის მეოხებით დემოკრატია გასწევს წინ უკეთესი მომავლისაკენ.

ხ. ელიავა.

ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ

ᲐᲮᲐᲚᲪᲘᲮᲘᲡ ᲤᲠᲝᲜᲢᲘ. ახალციხის ფრონტიდან გუშინ შემდეგი ცნობა მიიღო სახალხო გვარდიის მთავარმა შტაბმა:

6 მარტს, ჩვენმა ჯარმა სოფ. ზაკილისა და ფოხოვისაკენ წაიწია. დაგვიჭრეს 7, მოგვიკლეს 2, მათ შორის პეტრ. ლადაძე. ჩვენმა რაზმმა ხელთ იგდო მტრის 1 ტყვიისმფრქვეველი

7 მარტს დილით ჩვენმა ჯარმა ახალციხე დაიკავა.

ᲓᲔᲙᲠᲔᲢᲔᲑᲘ

(საქართველოს დეპეშათა საგენტო)

7 მარტი

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲘᲚᲘ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

ვეიმარიდან მოსული სარწმუნო წყაროების მიხედვით, ბერლინის მეუმრავლესი სოციალისტების წარმომადგენლებს და კაბინეტს შორის მოლაპარაკება მორიგებით დამთავრდა. მუშათა დეპუტაცია ხუთშაბათს ღამით მატარებლით ბერლინში გაემგზავრა მთავრობისთვის გაფიცულ მუშების წინადადების წარსადგენათ. ფიქრობენ, რომ წინადადება შეიცავს მოთხოვნილებას, რომ კონსტიტუციამ მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოები იცნოს.

ბერლინში საერთო გაფიცვები ჯერჯერობით გრძელდება და არაფერი შეცვლილა. გაფიცულია მხოლოდ ნაწილი მუშებისა და ისიც რაღაც უგულოთ. ასე, მაგალითად, ელექტრონის მუშებმა განცხადეს, რომ დაუყოვნებლივ განაახლებენ მუშაობას.

ცენტრალურმა მთავრობამ გადასწყვიტა საერთო გაფიცვები შეიარაღებული ძალით შესწყვიტოს. ბერლინში უკვე შევიდა პოლკოვნიკ რეინგარდის და გენერალ ფონ ლიუტვიცის მოხალისეთა რაზმი და არტილერია. ბერლინის ქუჩებში გაჩაღებულა ყარაულები

დიუსბურგის ქალაქის თავს სპარტაკელებმა ულტიმატუმი წარუდგინეს ისინი მოითხოვენ დეპატრიარებულთა განთავისუფლებას და მუშაობისთვის იარაღის მიცემას.

ბერლინში საერთო მდგომარეობა ნაშუადღევის 6 მარტიდან მთავრობის ჯარის წინ წაწევის შემდეგ უკეთესია. ალექსანდროვის უბანში გვარდიის და მოხალისეთა შემოტევა სპარტაკელების და მძარცველების წინააღმდეგ გრძელდება. პოლიციის სამმართველოს ჯერ ისევ აჯანყებულები ატყია ბარს. საკუპაციო ჯარი ნაშუადღევს მოვიდა. სახალხო საზღვარი დივიზიის ნაწილს და ჯარისკაცთა დამცველ რაზმს, რომელნიც მთავრობის მოწინააღმდეგის მხარეზე გადავიდნენ, იარაღი აჰყარეს. მცირე ბრძოლის შემდეგ სპარტაკელებმა უკან დაიხიეს. პოლიციის სამმართველო, რომელიც სპარტაკელების ხელში იყო, ეხლა მთავრობის ერთგულ ჯარის ხელშია. გვარდიის ჯარი და მოხალისეთა კორპუსი მთავრობის მხარეზეა.

ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲣᲠᲘ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

როგორც ნავარაუდევი იყო, გერმანიის არმია უნდა შესდგებოდეს 200,000 ჯარისკაცის და 8000 ოფიცერისაგან, ამ რიცხვიდან 20,000 ს სტაჟი არ ექნება. უკანასკნელთა სამსახურის ვადა 15 წელიწადია, ოფიცრებმა კი 28 წელი უნდა იმსახურონ. რეკრუტებმა მხოლოდ ერთი წელიწადი უნდა იმსახურონ და მათი რიცხვი რაზმში არ უნდა აღემატებოდეს 180000. ამ რაზმებს კენჭის ყრით დააგრთვენ, ან სხვა რომელიმე საშუალებით, გერმანიის მთავრობის სურვილისდა მიხედვით. არმია 15 ქვეითი და 5 კავალერიის დივიზიისაგან, 5 საკორპუსო გენერლის, 1 არმიის მთავარი ბანაკის გენერალისაგან უნდა შესდგებოდეს. საჰაერო რაზმი უნდა შემცირდეს,—1000 ოფიცრამდე და ეს მაქსიმალური რიცხვი 1919 წლ. ოქტომბერში უნდა იქნას განხილული.

ზოგიერთ ცნობებით, სიმართლე უნდა იყოს, რომ ათთა საბჭო მიიღებს საფრანგეთის პროექტს, რომ გერმანიის დასავლეთ საზღვარზე, რეინის პროვინციებისაგან შესდგეს ბუფერული სახელმწიფო მანამდე, სანამ გერმანია თავის ვალდებულებებს შეასრულებს, მცხოვრებნი მოითხოვენ შინ დაბრუნებას ამიტომ უნდა იქნეს ზომები მიღებული, რომ ეს ცხოვრებაში გატარდეს. ამის შესახებ არ ყოფილა გადაწყვეტილი მ. ჯილლობა საბჭოში, მაგრამ ამერიკის და ინგლისის დელეგატები ამ პროექტს თანაგრძნობით ხვდებიან.

როგორც ჩანს, ხალხთა ლიგის საასარგებლოდ ძლიერი მიმდინარეობა არის ყოველგან. ინგლისელები არ არიან დარწმუნებულნი, რომ ეს ისე მალე გატარდება ცხოვრებაში, როგორც ამას ამერიკელები ფიქრობენ.

საფრანგეთის მთავრობა სძვირის წინააღმდეგ ზომებს ღებულობ. იმედი აქვს, რომ პარ ზში ორი კვირის განმავლობაში ცხოვრება 40 პროც. გაიაფდება.

ბერლინში მდგომარეობა საშიშო შეიქმნა, მთავრობის ჯარი იცავს განაპირა საშიშო უბნებს. სწარმოებს უწესრიგო სროლა. დაჭრილთა რიცხვი გაიზარდა. 50 სპარტაკელმა იერიში მიიტანა ლიხტენბერგის საუბნო პოლიციის სამმართველოზე და გაძარცვა იგი და 40 მილიონი მარკა მოიპარეს. რეინის ჯარმა მათზე საპასუხო იერიში მიიტანა და ხელთ იგდო წითელი დროშა და რადიკალური გაზეთის რედაქცია. საერთო სულიერი განწყობილება განმტკიცდა. რადიკალები გაიქცენ. ერთი ნაწილი კი დაატყვევეს ბელადებისანათ, მათ შორის დაატყვევეს ჰაზეც. ისინი აცხადებენ, რომ მათ გაფიცვაში მონაწილეობა არ მიუღიათ.

ხუთშაბათს შესდგა საზავო კონფერენციის სხდომა, რომელზედაც განიხილეს ზავის პირობები საზღვრო და საზღვაო საკითხების შესახებ. როგორც ჩანს, გერმანიის საზღვრების საკითხი პარასკევს იქნება დასმული განსახილველად. საკითხი რამდენადმე რთულდება გერმანიის საზღვარზე რეინის პროვინციებისგან საბუფერო სახელმწიფოს შექმნის პროექტით.

ოთხშაბათს სხდომამ დიდი დრო მოანდომა ცენტრალურ ევროპის გამოკვების საკითხის განხილვას, რუსინიას დიდძალი ხორბალი აქვს, მაგრამ გადასაზიდი საშუალება არა აქვს.

ᲔᲠᲗᲘ ᲥᲐᲚᲘᲡ ᲐᲖᲠᲔᲑᲘ

ᲛᲝᲚᲗᲮᲠᲝᲑᲐ.

III.

(გაგრძელება).

მინდა ყოველივე ეს ვუთხრა ჩემს ქმარს, მინდა ვუსაყვედურო, მაგრამ მეშინია, ვაი თუ ვაწყენინო! ის ხომ არც ისე უბრალო კაცი შეიქნა და ვაი თუ მე დედაკაცის მოკლე ტკბა მქონდეს და ვერ ვხვდებოდე რაშია საქმე. კაის მთქმელს, კაი გამგონი უნდაო, რომ იტყვიან ეგება ჩემ სასანებზეა ნათქვამი!

მე ჩემი მოკლე ტკბა არ მეგონა, რომ მუშათა საბჭო ყველა ბურჟუებს მაშინვე ტანსაცმელ სახლებიდან გამორეკავდა და ჩვენ, მუშებს, დაგვაყენებდნ შიგ, მდიდრებს გაძარცვავდნენ და ჩვენ ჩაგვაცმევდნენ; მეგონა, რაც ამათ ფული და ოქროულობა აქვთ ყველას ჩვენისთანა საწყალებს დაურიგებდნ. მეგონა... რას ქვია მეგონა! მეგონა ჩარჩარაშია! ეს მართლაც ასე უნდა იყოს. მართლაც ასე უნდა მოხდეს! აბა რაში იქნება მუშების გამარჯვება?

ახლობამდი მე ვიყავი ქვედა ეტაჟში, ახლა ის ქვევით ჩამობრძანდეს და მე ზევით ავალ! ახლობამდი მე ვშრომობდი და ის წამოწოლილი იყო, ახლა მე უნდა წამოვწვე და იმან უნდა იშრომოს და მომირთვას ყველაფერი! ახლობამდი აგენის ქალებს ეცვა კაი კაბები, ახლა ჩვენც გვინდა. წავიდა ძველი დროი, ახლა მუშების ბატონობაა!

წინანი უკან და უკანანი წინ,—გამგონია ცხენებულ მამაჩემისაგან, აი ეს ამბავი ახლა მოხდა და კიდევაც უნდა გაებედნიერდეთ.

მიკვირს, ღერთმანი, რაზე ვერ შეიგნებს ასეთ უბრალო რამეს ეს მუშათა საბჭო, რაზე არ გაკარაეს ამისთანა ამბავი ლაპიან!?

ჩემს ქმარს რო გაჭირვება უნახავს, მიკვირს რაზე არ ფიქრობს თავის თავზე? ვსთქვათ ცოლი და შვილი არ ვახსოვართ, თავისი თავი მაინც ახსოვდეს, საკუთარ თავს მაინც რაზე ივიწყებს? გინა ყოველთვის შერჩება ეს დრო, ვინ იცის რა მოელის? ეგება ისევ წამოდგეს ძველი მთავრობა და მაშინ ხომ შავს დღეს დააყენებენ, მუშების ბატონობა მოისპობა და ისევ მდიდრები და პოლიცია გამეფდებიან.

მერე და იმ შავ დღესთვის არაფერს უნდა ინახავდეს? ახლა ყველაფერს მისუთვება ხელი და მერე ვინ იცის რაფერ წავ საქმე. უშინ ეელავით ძველ ტანისამოსში დაიარება, შვილ მან. რო კოსტუმი იყიდა, იგი აცვია ახლაც, სულ ერთიანად დაეცრიცა, მაგრამ გამოცვლაზე არც კი ფიქრობს. ბადაიცვამს ბლუზაზე ბენჯაკს და მირბის საბჭოსკენ. იქ ბევრი ისე ლამაზდა გამოწყობილი, რომ მე სიზმარშიც არ მინახავს. ჩემი ვეშაპტონი კი ამოუდგება ველურთ გალსტუკებიანებს და ტოლიკით ელაპარაკება კი, მაგისთანა ჩაცმულებიც ბევრია იქ, მარა მაინც...

მიკვირს რომ კაი ჩაცმულები არ იქცევიან ამაყათ, არ ეზარებათ მისი გლახა ტანისამოსი და სულ გვერდით იჯენენ. მე რო ვიყო იგენის ადგილს, არ ვიცი როგორ მოვიქც

7, 8 და 9 მარტი — უმუშევართა დღეები

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

პირველი სხდომა დამფუძნებელი კრების სოციალდემოკრატიული ფრაქციისა შესდგება კვირას, ცხრა მარტს, სახახლეში, ოთახი № 5. ყველა ამხანაგებს, რომლებიც მოთავსებული არიან სიაში ახამდე, ვთხოვთ ამ დღეს ადგილზე უეჭველათ ჩამოვიდნენ.

◆ **გენ. დენიკინი და სოჩის ოლქი.** თფილისელი ესერები „ნაროდნოე ზნამია“ გუშინდელ ნომერში შემდეგს სწერს: „ჩვენ მიერ სარწმუნო წყაროდან მიღებული ცნობებით მოხალისეთა ჯარი რჩება სოჩის ოლქში. აღმოჩნდა, რომ სოჩის ოლქს დაცლის შესახებ განკარგულება მისცა გენერალ დენიკინს არა ბრიტანეთის მთავრობამ, არამედ—გენერალმა მილნმა. ამ განკარგულების გამო პროტესტი განაცხადა და შეიჩერა ის გენერალმა რანშე დ. ესპერსენ.

◆ **დახმარება ლტოლვილთ.** შინაგან საქმეთა მინისტრის განკარგულებაში მთავრობამ გადასცა 500,000 მანეთი ლტოლვილთა სუროებისათვის, ეროვნების გაუჩინარებლად.

მთავრობის რწმუნებულათ ტოლვილთა საქმის მოსაწყობად დანიშნა ნ. ჩიქვაძე.

მოხდენილია განკარგულება, რომ დაგეთხინში და ბოლნისხინში გაიგზავნოს სანიტარული რაზმი მედიკამენტებით.

იხსნება მედიკო-სანიტარული საკვები პუნქტები ყაზბეგში და დუშეთში.

ქუთაისის ადმინისტრაციის ინსპექტორის თანაშემწის განკარგულებაში გადადგა 60.000 მან. ლტოლვილთა საჭიროებისათვის; დუშეთის ერობის თვითმართველობის განკარგულებაში კი 30000 მანეთი.

მთავრობის რწმუნებული ლტოლვილთა დამხმარე საქმეში ნ. კ. ჩიკვაძე პირდაპირ მავთულით ელაპარაკა ადმინისტრაციის ინსპექტორის თანაშემწეს ქუთაისში სულაქველიძეს, რომ გარემოებამ აიძულა თერგის ოლქის ქართველობას მიეტოვებინა თავიანთი საცხოვრებელი და გამოქცეულიყვნენ საქართველოში. ფიქრობენ ცნობებით თფილისში ელიან 15 000 ლტოლვილთ საქართველოს სამხედრო გზით. ლტოლვილთა პირველი წყება 1,500 კაცი უკვე ჩამოვიდა მცხეთაში.

ლტოლვილთა შორის არიან რაჭისა და შორაპნის მაზრების მცხოვრებნი. შინაგან საქმეთა მინისტრი გთხოვთ დაუყონებლივ მოაწყოთ დახმარების საქმე ქუთაისის გუბერნიაში, დაიხმაროთ საზოგადო ორგანიზაციები და ერობა. [illegible] გაიხსნას საკვები პუნქტები ყვირილაში, რიონსა და ქუთაისში“.

◆ **დამფუძნებელი კრების გარშემო.** გუშინ შეიქმნა საგანგებო თათბირი პარლამენტის პრეზიდიუმისა, მთავრობის და დამფუძნებელ კრების ცენტრალურ საარჩევნო კომისიის წარმომადგენელთა

როგორც კი კარებს დაურახუნეს, მე საშინელი კივილი ავსტეხე, სიმონი კი უცებ წამოდგა, რაღაც ქაღალდები შეყარა ციცხლში და კარები გააღო. ჯანდარები რო დავინახე, მიწა გამისქდა, ესაა ჩამოგვარჩობენ-თქვა. სიმონს კი სულაც არ შეშინებია, ისე თამამად დაუწყო ლაპარაკი, როგორც მის ტოლს. ჯანდარიც წყნარად ელაპარაკებოდა, მე ცოტა გული მომიბრუნდა და ასრიალებული ბალნები დავაწყნარე. კიდევ პატარა ხანი და მიც ხმას აუწიე: რა საქმე გაქვთ ჩემს ქმართან, რა გინდათ, ვის რა წაუხდინა, კაცი არ მოუკლავს და ქურდობა ერ უქნია თქვა. კაცი მის ნაშრომს თხოულობს და ამისთვის უნდა აწვალოთ-თქვა?

ჯანდარმა, იმ საზიზღარმა იმან, წყნარად მითხრა: ეს შენი საქმე არაა, შენი ქმარი ერთხელ არ ყოფილა ამისთანა კაი კაცობისთვის დაჭერილიო. მე უურებზე წყალი დამასხა. ეს, რაღა ბევრი გავაგრძელო, დაიჭერეს საწყალი სიმონი და ხამი თვეი აწვალებდენ. იმან რო ციხის ამბები მომიყვა—დედა, დედა, ჩემი მტერი ჩავარდა შიგ, ჩემი მტერი!

ჰო და ახლა, როცა ყველაფერი მუშის ნებაზეა, ის მეზაოდე კიდევ არსებინათ არის, კიდევ არ წაურთმევიათ მუშებს მისთვის ზაოდი. მიკვირს, არ ახსობენ უწინდელი ტანჯვა მუშებს? ჯანდრებს და პოლიციელებს განა იგი არ უჯავნიდა მუშებს? ვისი წყალობით იყო, რომ ჩემს ქმართან ერთად იმდენი სხვა მუშაც იტანჯებოდა ციხეში? მისი დრო, იყო და ეს კაცი კიდეც იხმარდა, იჯდა ბატონივით და ვინც მის წინააღმდეგ ხმას დასძრავდა, მაშინვე ციხეში არგვინებდა თავს.

ახლა, როცა შენი დრო დადგა, არ უნდა ისარგებლო ამით, არ უნდა გადაუხადო სამაგიერო, არ უნდა ახოხო მიწაზე?

ჩემს ქმარს ვუთხარი ასე და იცით რა სთქვა? ასე უცებ არ შეიძლება ყველაფრის გაკეთება, საქმეს ნელ ნელა უნდა მივაყენოთო. ჯერ მთავრობა ჩამოვაგდეთ

დასწრებით. თათბირი შეიმუშავებს მომავალ დამფუძნებელ კრების მოქმედების გეგმას, აგრეთვე, თუ სად მოიწვიონ დამფუძნებელი კრება და სხვა.

◆ **უმუშევართა დღეები.** დღეს არტისტიულ თეატრის დარბაზში გაიმართება არა ჩვეულებრივი სალამო. მონაწილეობას იღებენ საუკეთესო ძალები სახელმწიფო თეატრის, დრამის და „ლადია“ არგონავტიდან.

ხვალ „ლადია არგონავტოვში“ გაიმართება დიდი სალამო, რომელიც გაგრძელდება ღამის 3 საათამდე. ხვალვე სალამოს სახალხო უნივერსიტეტში გაიმართება დისპუტი შემდეგ თემაზე „ხელოვნება და სოციალიზმი“.

ყველაგვარი ფულის შეგროვება უმუშევართა სასარგებლოდ, რომელიც და ნიშნული იყო 7 მარტს, გადაიდო 12 მარტისათვის.

◆ **ვაზიანიდან** გზათა სამინისტროს ატყობინებენ, რომ იორსა და ვაზიანს შორის მიმოსვლა შეწყვეტილია, ვინაიდან 25, 26, 27 და 28 ვერსზე ძლიერი ქარ-ბუქის გამო გზა გაფუჭებულია. გზის გასაწმენდათ მიდებულია ყოველგვარი ზომები.

◆ **დღეს,** სალამოს 5 საათზე, ბიუროს ბინაზე შესდგება საქართველოს ს. დ. მ. პ. მეორე რაიონული კოლექტივის წევრთა არაჩვეულებრივი კრება.

დღესვე სალამოს 5 საათზე, მეორე რაიონის ბიუროს ბინაზე შესდგება საქართველოს ს. დ. მ. პ. თფილისის ქალთა კომიტეტის წევრთა კრება.

◆ **ხახალხო ხახლი.** ორშაბათს ხახ. ხახლ. არსებულ ქართულ წარმოდგენების მმართველი წრის მიერ წარმოდგენილი იქნება „ხანუმა“, დასაწყისი სალამოს 7 ნახ. საათზე, ადგილების ფასი სახალხოა.

◆ **ეკონომთა გაფიცვის გარშემო.** საქართველოს ეკონომთა პროფესიონალურ კავშირის გამგეობას დღეს ექნება შეერთებული სხდომა თფილისის ეკონომთა პრ. კავშირის გამგეობასთან. იმ საკითხის გადასაწყეტად, თუ რამდენად მიზანშეწონილი და დასაშვებია დღევანდელ მომენტში ქალაქის გადამდებ სენიან საავთომყოფოს ეკონომების გაფიცვა. გამგეობას დაუშვებლად მიაჩნია ყოველგვარი ჯგუფური გამოსვლები ეკონომებისა.

ᲐᲚᲐᲜᲘᲡᲘ

კვირას, 9 მარტს, დილის სრულ 10 საათზე, წ. კ. გ. ს. ბინაზე დანიშნულია ალმოსავლეთ საქართველოს სახალხო მასწავლებელთა კავშირის მთავარი გამგეობის მორიგი [illegible].

— ორშაბათს, 10 მარტს, სალამოს 5 ს. შესდგება მესამე რაიონის კოლექტივის წევრთა სასწრაფო კრება.

ᲞᲠᲝᲞᲐᲒᲐᲜᲓᲘᲡ ᲙᲐᲠᲜᲘᲕᲐᲚᲘ.

ᲒᲣᲠᲩᲘᲞᲚᲘᲡ ჩამოსულმა გადმოგვცა, რომ იქ ამ დღეებში ავაზაკებს გაუძარცვავთ შემოქმედის მონასტერი. მძარცველებს წაუღიათ იშვიათი ძვირფასი

ძარს და მერე, როცა კარგად მოვლიანიერდებით, ბურჯუებს ვეძგერებითო. მიკვირს ლმერთმანი, თუ ახლა არა აქვს მუშებს ლონე, ბა სხვისის როდის ექნებათ, აკი ყველას თავზარს სცემს მუშათა საბჭო! ყველგან ასე არაა საქმე, როგორც ჩვენს ქალაქშიაო, მითხრა ქმარმა. მერე და სხვებს უნდა ვუცადოთ ჩვენ? ეგება ისინი ვერასოდეს ვერ მოლონიერდენ და ვერ მოერიენ თავიანთ ბურჯუებს და მე იმათი გულისთვის ბედნიერება უნდა გაუშვა ხელიდან? სხვები რო არ ვარგოდენ რა ჩემი ბრალია? მაგენის გულისთვის ჩემი საქმე უნდა წავიხდინო? დღეს მე მაძლევს ლმერთი და მე შევიძენ ქონებას, ხვალ შენ მოგცემს და შენ აიღე. არ გვეყოფა რაც ვიცადეთ და ვიტანჯეთ? შენ შენი საქმე გააკეთე, მე ჩემსას გავაკეთებ, რაზე გიცადო შენ ან შენ რაზე მოგიცადო?

ჯერაო პოლიციის ბატონობა მოვსპეთო,—სიმონმა მითხრა,—გავა დრო და მერე მდიდრებსაც ჩამოვართმევთ ქონებასო. ახლა კი უნდა დავწყნარდეთ და მეორე რევოლიუციისათვის უნდა ვემზადოთო.

არ ვიცი ლმერთმანი, ეგება ქალი ვარ უგნური და იმიზა ვერ ვგებულობ, იმიზა ვერ შემიგნია ასეთი სიტყვები... თავარა ჩემი მოკლე ტკეცით ვიტყვი, რომ ეგი არაფერს არ ყავს. ადამიანო, რაზე უნდა გავიხადო საორხელოდ საქმე, ის არ ჯობია ერთხელ ქნა ყველაფერი? დღეს ეგაო, ხვალ ისაო, გამ გონია ასეთი გამაზოგება? როცა ძალა გაქვს, მაშინ უნდა ქნა ყველაფერი, რაზე სდებ სახვალიოდ საქმეს? ნათქვამია: „მეხვალეს უწვიმს და უთოესო“, რა იცი რა იქნება ხვალ? ხედავ რომ შენი მოსისხლე მტერი შენს წინაა დაჩოქებული მფარველი არა ყავს, იარაღი არა აქვს და შენ კიდევ რაღაცას ნაზობ და უკან, იხევ; დღეს მარტო ეგო, ხვალე სხვაო, ეგი ლაჩრობა და სხვა არაფერი.

კ. მალაქიაშვილი.

(დასასრული იქნება).

სიმდიდრე, რომელიც განსაკუთრებულ საიდუმლო ადგილას იყო დაკრძალული. აღშფოთებულ ხალხს თავი გამოუდვია და ავაზაკების კვალისათვის მიუგზნიათ, დაუპატიმრებიათ მღვდელ - მონოზონი გიორგი ურუშაძე და ეპილიფთარი.

ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝᲨᲘ

9 მარტს შრომის სამინისტრო იწვევს თათბირს მომრიგებელ კამერების და შრომის სასამართლოების კანონ პროექტის განსახილველათ, თათბირზე მოწვეულ არიან ხუთ-ხუთი წარმომადგენელი პროფესიონალურ კავშირებიდან, საავადმყოფო კასებიდან, 2 ქალაქის კავშირიდან, ერთი ერობათა კავშირიდან და ერთიც ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროდან. ეს კანონ პროექტები სასწრაფოდ უნდა იქნეს განხილული და წარედგინება დამფუძნებელ კრებას. ამავე თათბირმა უნდა განიხილოს პროექტი: დებულება შრომის საბჭოსი.

სამინისტროსთან არსებულმა საგანგებო კომისიამ, რომელსაც მიზნათ აქვს ალმოუჩინოს სურსათით დახმარება სახელმწიფო დაწესებულების მოსამსახურეებს, შეიმუშავა გეგმა, თუ როგორ უნდა მოეწყოს ეს დახმარება. ამ გეგმის თანახმათ საქართველოს ყველა კუთხეებში უნდა მოწყობილ იქნეს სახელმწიფო მოსამსახურეთა ეკონომიური დაწესებულებანი (კოოპერატივები), რომელშიაც ყველა მოსამსახურენი უნდა შევიდენ წევრებათ. ასეთი ეკონომიური დაწესებულებები მიიღებენ უპროცენტო სესხს მთავრობის მიერ გადადებულ 2 მილ. მანეთიდან. კომისიაში შედიან შრომის სამინისტროს და სასურსათო საბჭოს თითო წარმომადგენელნი ალმოსავლეთ და დასავლეთ მოსამსახურეთა პროფესიონალურ კავშირებიდან და ერთი წარმომადგენელი ამიერ კავკასიის კოოპერატივთა კავშირისა.

სახელმწიფოს დაბალ მოსამსახურეებმა თხოვნა წარუდგინეს მთავრობას ჯამაგირების მომატების შესახებ, ისინი თხოულობენ პირობების გაუჯობესებას. შრომის სამინისტროს არ მიუჩნია შესაძლებლათ ეს დიდი კითხვა ეხლავე გადაწყდეს საბოლოოთ ვიდრე, არ მოხდება მთავრობის მიერ განზრახული რეორგანიზაცია სახელმწიფო დაწესებულებების, მაგრამ ვინაიდან შესაძლებელია ეს რეორგანიზაცია გაგრძელდეს [illegible] თვეზე მეტს, შრომის სამინისტრო სთხოვს მთავრობას ახლავე მიეცეს დაბალ მოსამსახურეებს ერთდროულ დახმარების სახით ნახევარი თვის ჯამაგირი და აგრეთვე ეთხოვოს მთავრობას,—მოახდინოს განკარგულება, რომ მთავრობის სასურსათო დაწესებულებებმა, როგორიც არის მომარაგების კომიტეტი, სასურსათო საბჭო, საინტენდანტო, დახმარება ალმოუჩინონ თფილისის მოსამსახურეთა ეკონომიურ დაწესებულებას, რომლის წევრებთაც არიან ალნიშნული მოსამსახურეები.

მთავრობის დადგენილების თანახმად შრომის სამინისტროს გადაეცა ყოფილ კავკასიის დამზღვევ ამხანაგობის ფუნქციები, შრომის სამინისტრო დაუყონებლივ უნდა შეუდგეს საწვრო ფულების მოგროვებას, დასახჩრებულ-დაშავებულ მუშათა დაკმაყოფილებას პენსიებით. საზოგადოების წევრთა ვალი სამი ათას მანეთს ალემატება. დაზღვეულთ არ მიუღიათ პენსია უკანასკნელ 2 წლის განმავლობაში.

შრომის სამინისტომ დაუგზავნა სახელმწიფო დაწესებულებებს და ნწარ მოგზავნეს ცირკულიარი, რომლითაც აცნობს მათ თუ რა წესით უნდა ხდებოდეს დათხოვნილ მუშა მოსამსახურეთა სალიკვიდაციო ფულის მიცემა. დაწესებულებში მოსამსახურეებს სალიკვიდაციო ფული მიეცემათ თანახმად 14 იანვრის დეკრეტის ესე იგი, თანახმად მომრიგებელ კამერის მიერ გამომუშავებულ ნორმისა, ამ ცირკულიარის თანახმად უნდა გაეწყოროონ ანგარიში ყველა მთავრობის დაწესებულებებმა იმ სომხებს, რომლებიც საქართველო სომხეთთან გამოწვეულ ომის მიზეზების გამო დათხოვნილ იქნენ სამსახურიდან.

ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲘᲝᲜᲐᲚᲣᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲗᲐ ᲙᲝᲜᲤᲔᲠᲔᲜ. ᲒᲐᲠᲨᲔᲛᲝ

კავკასიის ხაოლქო აღმასრულებელ კომიტეტში.

დაესწრნენ: თფილისიდან — ბადრიძე, ხელაძე, სადირაზეული, კავკასიძე; ბაქოდან—ფორერი, ამარგონიკი და ბრავო.

თავმჯდომარეობდა **ხელაძე,** მდივნად სხდა **კავკასიძე.**

ხელაძე ხსნის რა სხდომას, აღნიშნავს, რომ აღმასრულებელ კომიტეტს აქვს ორი აშკარად გამოარკვეული აზრი პროფესიონალურ კავშირთა ადგილობრივ ორგანიზაციებისა: ესაა აზრი ბაქოს და თფილისის პროფესიონალურ კავშირთა სამეკრებისა. გადაწყვეტილება, როგორც ერთის, ისე მეორესი, ჩვენთვის არ არის სავალდებულო და ჩვენ დღეს უნდა ვსთქვათ ჩვენი სიტყვა კონფერენციის შესახებ და იმაზე, თუ სად უნდა შესდგეს ის.

ბადრიძე საჭიროდ სთვლის, რომ კონფერენცია მოწვეულ იქნეს თფილისში, რადგანაც საქართველოს პოლიტიკური ცხოვრების პირობები ხელს უშუყობენ, რომ კონფერენციამ მშვიდობიანად აწარმოვოს თავის მუშაობა.

ხალირაშვილი აღნიშნავს რა რესპუბლიკის პოლიტიკურ პირობებს, კონფერენციისთვის მოსახერხებელ ადგილად სთვლის თფილისს, მით უმეტეს, რომ კონფერენცია იქნება ამიერ კავკასიის მაშტაბში.

ფორერი წინადადებას იძლევა ყრილობა მოწვეულ იქნას ბაქოში, რადგანაც ბაქო ითვლება მუშათა ცენტრად, მით უმეტეს, რომ დადგენილება პირველი კონფერენციისა იყო ბაქოს სასარგებლოდ.

ხელაძე ეუყარება რა შრომის სამინისტროს წარმომადგენლის გოლდმანის სიტყვას ბაქოსი საერთო მდგომარეობის შესახებ, ამბობს, რომ საერთო განწყობილება ბაქოს ისეთია, რომ კონფერენცია იქ ვერ იმუშავებს ნაყოფიერად. ამის გარდა საქართველოს პროფესიონალური საბჭოები იმყოფებიან ფინანსიურად ცუდ მდგომარეობაში და ვერ შესძლებენ წავიდნენ ბაქოში და თუ ბაქოში ვერ იქნებიან საქართველოს კავშირების წარმომადგენლები, კონფერენციაზე წარდგენილ იქნება სამი მეოთხედი ბალშევიკური ელემენტებისა. ჩვენ დავრჩებით უმცირესობაში, რაც გამოიწვევს ჩვენი ფრაქციის დამარცხებას კონფერენციაზე და ამ გარემოებას ბალშევიკები გამოიყენებენ ჩვენ საწინააღმდეგოდ.

ბრავო სთვლის რა, რომ ბაქოში მასა გაურკვეველია, მაინც ჰფიქრობს, რომ კონფერენციის დელეგატებთან ალრჩევენ მეზშევიკებს, რადგანაც ისინი არიან ხელმძღვანელნი პროფესიონალური ორგანიზაციებისა.

ფორერი: იმის დასამტკიცებლად, რომ პროფესიონალური კავშირები ბაქოში იმყოფებიან ჩვენი გავლენის ქვეშ არის ის, რომ მუშათა დეპუტატების საბჭომ უარი სთქვა მიეღო პროფ. კავშირების დელეგატები. ამის მიზეზი კი ის იყო, რომ ჩვენ პროფ. კავშირებში ვაწარმოებდით ჩვენ პოლიტიკას და მასსა იყო მენშევიკური. ჩვენ შეგვიძლიან კონფერენციაზე გავიყვანოთ სამი მეოთხედი მენშევიკები.

ხელაძე გამოსთქვამს ეშვს ფორერის ნალაპარაკევში და მიუთითებს საქართველოს კომიტეტებზე, რომლებთაც გაჰყავდათ თითქმის ყველა ბალშევიკები და საქართველო კომიტეტები შეადგენენ მუშათა დეპუტატების საბჭოს. ის დაპირება, რომ კონფერ. ,|, არა ბალშევიკები იქნება—მხოლოდ სიტყვიერია. არამც თუ ბაქოს, თფილისსაც გაუჭირდება ამდენი რიცხვის არაბალშევიკთა მოცემა. თუ კონფერენციას თფილისში მოვიწვევთ, მაშინ წარმომადგენლების უმრავლესობა იქნება წვრილი კავშირებისაგან და მაშინ ჩვენ შეადგენთ უმრავლესობას. რაც შეეხება ცენტრს, ამას ჩვენ გავიყვანთ ბაქოდ ნ.

ფორერი. მე ვუყურებ პროფესიონალურ კავშირებს, როგორც გავლენიან ერთეულებს, რომლებიც ემსახურებიან კლასიურ ტენდენციების გადავიებას და პროფ. ინტერესებს ვერ შეეშვრავ პარტიის ინტერესებს. ბალშევიკების შეში და გარს შემორტყმა ს.-დ.-ით არ ვარგა, რადგანაც ჩვენ ვიწვევთ პროფესიონალურ კავშირების კონფერენციას, არც მეტი, არც ნაკლები. საქართველოს პროლეტარიატი იმყოფება განსაზღვრულ ატმოსფერაში და ვერავინ გაუხსნის თვალებს. მისთვის უკეთესია, თუ კონფერენცია იქნება საქართველოს გარეგ, ყველაზე ნეიტრალური ადგილი კი ბაქოა.

ბადრიძე ამბობს, რომ როგორც პირველ კონფერენციაზე, ისე ეხლაც არავითარი ზეგავლენა არ იქნება. თფილისი გეოგრაფიულად ცენტრალური ადგილია და უფრო მოსახერხებელია, რადგანაც ეკვირვეული, კონფერენციას აქ მოწვევა. თუ ჩვენ ვერ მოვგროვდებით, საჭირო იქნება საბჭოს მოწვევა.

ბრავო. საქართნო კომიტეტები გაჰყავნენ საბჭოს ძალა-უფლებას, მაგრამ პროფ. კავშირები არ გაპყოლიან. არჩევნებში ბალშევიკური განწყობილება ჰპოვებს თავის გამოხატულებას, მაგრამ ამან ჩვენ არ უნდა შეგვაშინოს. გეოგრაფიულ მდგომარეობას არავითარი მნიშვნელობა არ აქვს. თქვენ ერთმევთ ბაქოელებს კონფერენციის მოწვევის ინიციატივას და უნდა დაუთმოთ ყრილობის ადგილიც. უფრო დიდი მნიშვნელობა ექნება კონფერენციას, როცა მთელი პროლეტარიატის ხმა გაისმის რეაქციონურ ადერბეიჯანში.

სმარგონსკი. ყრილობა უნდა იყოს იმის გამომხატველი, რაც ნამდვილათ არის. გეოგრაფიულ ცენტრს მნიშვნელობა აქვს და ბაქო კი ისეთია, ვინაიდან კონფერენციაზე მოვლენ დერბენტიდან, გროზნოდან, პეტროგრადიდან და სხვა ადგილებიდან. ბაქოში რუსები ალმაცერად უყურებენ ქართველებს და ალბათ კონფერენციაზე შეეცდებიან გაგებათილოთ ეს შთაბეჭდილება.

კავკასიძე მიუთითებს, რომ სოც. დემ. არ შეუძლია ჩასთვალოს პროფესიონალური კავშირების თვით მიზნად, ისინი მხოლოდ საშუალებაა თავისი პოლიტიკო ეკონომიური შეხედულებების გასატარებლად და პარტიის ინტერესებს უნდა შეეწიროს პროფესიონალური კავშირების ინტერესები, თუ ეს საჭირო იქნება. მაგრამ აქ ამას არავინ ეხოულობს, აქ მხოლოდ გამოინგარიშებაა, თუ კონფერენცია ბაქოში იქნა, საქართველოდან კონფერენციაზე ბაქოში ვერ შეძლებენ წამოსვლას და ძალთა განწყობილება შეიცვლება ბალშევიკების სასარგებლოთ, წინადადება შემთხვევაში კი ჩვენ შეგვძლებთ კონფერენციაზე წამოვაყენოთ ყველა წარმომადგენლები და უმრავლესობა ჩვენი იქნება. შეგვძლებელია იყოს, თითქოს ფაბრიკის კომიტეტები ბალშევიკები იყვენ და პროფესიონალური კავშირები-მენშევიკები, ფაბრიკის კომიტეტები და პროფესიონალური კავშირები ხომ ერთი და იგივე ხალხისაგან ირჩევენ? ბაქოს ადგილობრივი კონფერენციიდან ვგებდეთ, რომ ხალხი შეკავშირებული არ არის და ზაზა სადამე ისინი ადგილად მოაყენებენ ბალშევიკების გაფლენას და კონფერენციაზედაც უმრავლესობას შეიდგენენ.

ხელაძე პროფესიონალური კავშირები საშუალებაა ხალხის შეკავშირებლად. ჩრდილოეთ კავკასია ვერ შესძლებს გამოგზავნოს თავისი წარმომადგენლები, და თუ საქართველოს წარმომადგენლებიც არ იქნებიან ბაქოში, კონფერენცია ბალშევიკების ყრილობად იქნება, ბალშევიკების ყრილობას კი ჩვენ ვერ დავესწრებით, ბაქოში პროლეტარიატი არ არის შეკავშირებული, ჩვენში კი საქართველოში არის, მაგრკინის გზის მოსამსახურენი 13 ათასი, გვარდია და სხვა მენშევიკების ლროშის ქვეშ მიდიან. თქვენი განცხადება, ეფუნენ ბალშევიკები უმრავლესობაო, ეს სპეციფიური ხასია ბაქოელ ამხანაგებისა, რომლებიც ყველა კითხვებს ბალშევიკური თვალსაზრისით არჩევენ.

სმარგონსკი არ ეთანხმება ფორერს პროფესიონალურ კავშირების დამოკიდებულობაში. ყრილობა უნდა იყოს პროფესიონალური კავშირების გამოხატულება. ბაქოს პროლეტარიატი ეკონომიურ კითხვებში ბალშევიკურია, პოლიტიკურ კითხვებში კი—მენშევიკებზე მეძარჯვენეა.

ბადრიძე მიუთითებს, რომ გაწყვეტილი დამოკიდებულება შეიცვლება მაშინ, როცა ბაქოელები მოვლენ აქ და დაინახავენ ჩვენს სიმართლეს.

ფორერი. წინადადებას იძლევა კამათი შესწყდეს, ვინაიდან ისინი დათმობის გზას არ დაადგებიან და შეთანხმება ვერ მოხერხდება. შეტანილ იქნა სამი წინადადება: **ხალირაშვილის** წინადადება, რომ მოწვეულ იქნას პროფესიონალური კავშირების საოლქო საბჭო, ბაქოულ ამხანაგების დაჟინებით მოხსნილ იქნა მეორე წინადადება **ფორერის**—რომ ბაქოში გაგზავნილ იქნას ადმასრულებელი კომიტეტიდან დელეგატები, რომ თფილისში იქნეს მოწვეული კონფერენცია და ამავე დელეგაციას მიეცეს უფლება—თუ ბაქოელი ამხანაგები დაჟინებით მოითხოვენ დასთანხმდენ ბაქოში იქნას კონფერენცია მოწვეული, უარყოფილი იქნა,

მესამე, **ბადრიძის** წინადადება—მოწვეულ იქნას კონფერენცია თფილისში მიღებულ იქნა ხმის უმრავლესობით.

ᲡᲐᲛᲔᲣᲠᲜᲝ ᲓᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐ

უკვე იწყება საჭირნახულო წელიწადი და ჯერჯერობით არცერთ სამაზრო ერობას ვერ მოუწესრიგებია აგრონომების შტატი. თითეული წუთი ახლა საშუალია, რაც შეიძლება დაჩქარებით უნდა მოიწყოს აგრონომიული დახმარების საქმე, ავათ იყო თუ კარგად აგრონომიული დახმარებას ხალხი ძველი შეაგრობიდან დაჩვეული იყო, ერობამ კი პირიქით დაჩვეულ უნდა მოუმატოს. ხალხს არა აქვს ბოსტნეულისა და ბრეშუმის ჭიის თესლი. სომხების მთავრობამ ბოსტნეულის თესლის შესაძენად 200,000 მანეთი ბეთ მისცა სამეურნეო საზოგადოებას. იქაური მთავრობა ამასაც ჯერდება და ინგლისის სარდლებსა და ამერიკის მისიას ედრეშება ახალქალაქისა და ბორჩალოს მაზრებში თესლეულობა თქვენი სახელით შეიძინეთ და ჩვენ მოგვყიდეთო. (იხ. „Кавк. Слово“ № 33, 34 და 35).

აგრონომიული დახმარება ყოველთვის დიდი საჭირო იყო, მაგრამ ამ სიძვირისა და ჭირიანობის დროს ყველაზე მეტად არის საჭირო. საჭიროა ხალხმა იცოდეს ბოსტნეულის მნიშვნელობა. ხალხმა არ იცის რომ მას დიდი სამსახურს გაუწევს ბოსტანი.. ძველი ქალები მშვენიერ და გაძლე ტილოს ქსოვდენ სელიდან, (ლერწამი), იმავე სელიდან ამზადებდენ ძვირფასა და მაგარ ძაფს, შინ ბოყავდათ სათოკე კანაფი.. ლეს ყველა ამას გადაჩვეულნი ვართ, მაგრამ საერთო გაჭირვება გვაიძულებს მივმართოთ ასეთ საშუალებას. ერობებმა ახლავე უნდა დაადგინონ, რომ ყველას სასტიკათ აეკრძალოს სიმინდიდან არაყის გამოხდა. ვინც მაინც გამოხდის ყველა სამაგალითოდ დაისჯოს.

ალ. წულაძე.

ᲛᲘᲮᲝ Ქ. ᲓᲐᲒᲘᲝᲕᲘᲚᲘᲡ ᲒᲚᲝᲕᲜᲐᲡ

თებერვლის 27, 1919 წელს ქ. სიღნაღში უდროოთ და მოულოდნელათ გარდაიცვალა სიღნაღის მაზრის საქართველოს სოც. დემოკრ. მუშათა პარტიის ორგანიზაციის წევრი, ქ. სიღნაღის ხმოსანი და მუშათა საბჭოს წევრი, ამხანაგი მიხო სვიმონის ძე ქადაგიშვილი.

ამ რევოლიუციის ხანაში სიღნაღის მაზრის ორგანიზაციას არ დაუკარგავს არც ერთი ამხანაგი. მაგრამ ის დანაკლისი, რომელიც ორგანიზაციამ განიცადა მიხო ქადაგიშვილის სიკვდილით, იმდენათ დიდია და აუნანლაურებელი, რომ ყველა ამხანაგებს ლახვარი ჩასცა გულში. მიხო ჩვენ პარტიაში მუშაობდა 1904 წლიდან. როგორც რეაქციის ხანებში, ისე რევოლიუციის დროს, ის იყო დაუღალავი პარტიული მუშაკი. როდესაც ბოლო ხანებში პოლიტიკურმა და ეკონომიურმა კრიზისმა ბევრი ამხანაგების მორალური სიმტკიცე შეარყია, დასცა მათში პარტიული დისციპლინა, აი ამ დროსაც მიხო ქადაგიშვილი წარმოდგენდა იდეალს პარტიულ წევრისას. საკმარისი იყო მისთვის ეთქვათ—ორგანიზაციამ ესა და ეს დადგა, რომ იმას მაშინვე ლიმილით ეპასუხა—„დიდი სიამოვნებით“. უკანასკნელათაც ქ. სიღნაღის საქმეებზე იყო ის გგზავნილი, გაცივდა და კიდეც წაგვივიდა ხელიდან. მთელი სიღნაღის მაზრა და მისი ამხანაგები იცნობდნენ მიხოს, როგორც სპეტაკ, წმინდა, უმწიკლო და უანგარო პირიროვნებას.

აი ესეთი მუშაკი, ჯერ კიდევ ენერგიათ სავსე, დაჰკარგა სიღნაღის მაზრის სოც. დემოკ. მუშათა პარტიის ორგანიზაციამ მიხო ქადაგიშვილის სახით.

მშვიდობით ამხანაგო!

შენი სახელი უკვდავი იქნება ყველა შენს ამხანაგებში.

მიშა.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲝᲪ. ᲓᲔᲛ. ᲞᲐᲠᲢᲘᲐᲨᲘ

თფილისი 4 მარტს შესდგა საქ. სოც. დემ. მ. პ. თფილისის კომიტეტის სხდომა. დაესწრო 12 წევრი. დღის წესრიგში იყო კითხვები: 3 რეფერატი ნაის განცხადება ხართიშვილის და ბალშევიკის მთავარ სახელმწიფოებში მოწვევის შესახებ; გიორგი ბასთიანის თხოვნა; საზოგადო ომი გერმანიაში და მისი პერსპექტივები; მოხსენება დამფუძნებელი კრების შესახებ.

კრების განმავლობაში მდივანი აცხადებს, რომ კომიტეტის წევრები: ბედენაშვილი, ვაშაკიძე, კაპანაძე და ფარნა ნინუა საჭირო და ზოგი მათგანი მეჯერაც კრებებს არ ეწვრებიან, თანახმად კომიტეტის მიერ მიღებულ რეგლამენტისა—ისინი გამორიცხულ იქნენ კ—ტის წევრობიდან და ეცადეთ მათ რაიონებს სამაგიერო გამოგზავნონ.

თანახმად ტკიბის გზის მთავარ სახელოსნოს მეორე კოლექტივის დადგენილებისა თფილისს კ—ში დაადგინა ამხ. ხართიშვილი და ნ. ბოლქვაძე გამოწვეულ იქნენ სასოფლო კომისიიდან და დაუბრუნდნენ თავიანთ ძველ სამსახურს სახელოსნოებში, სადაც იმათი ყოფნა აქ შექმნილ პირობებს გამო დიდათ საჭიროა.

16 თებერვლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მოხდარ ვერაგულ მკვლელობის გამო სიტყვას ალებს ამხ. ჩიხლაძე. ასეთ კითხვას, ამბობს ის, კ—ში უნდა თავისი გავლენიანი ყურადღება მიაქციოს, შინ საჯაროდ ხმა უნდა ამოიღოს ასეთ მდაბალ და ადამიანის ღირებულების შეუფერებელ მკვლელობაზე. მკვლელობა საარჩევნო ყუთთან, საზოგადოებრივ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვი ორგანიზაციის მიერ დანიშნულ პირისა მის მოვალეობის ასრულების დროს და დამნაშავის თავისუფლად გაშვება, თუ გინდ მსჯავრის დადებამდე—ეს ჩვენი ცხოვრების ისეთი უკულმართი მხარეა, რომ შეუძლებელია ჩვენი სინიდისი დამშვიდდეს მანამდე, სანამ ასეთ უმგავსო და ველურ დანაშაულობის ჩამდენთ ჩვენი მართლ-მსაჯულობა ჯეროვან ყურადღებას არ მიაქცევს.

სალიქვაძის აზრით, ამ საკითხს ფართო საზოგადოებრივი ხასიათი აქვს და ყველაზე უწინ ასეთს მოვლენებს თფილისის კ-მა უნდა მიაქციოს ყურადღება. ის დარაჯათ უნდა ჩაუდგეს საზოგადოების წინააღმდეგ მიმართულ ყოველ გვარ ბოროტ-განზრახვას და საჯაროთ მოითხოვს, რომ ავადმყოფების და მკვლელების თარეშს ბოლო მოეღოს. საკვირველია აგრეთვე, რომ ჩვენმა პრესამ ხმა ამოიღოს ასეთი მოვლენების წინააღმდეგ. მიღებულ იქნა შემდეგი რეზოლუცია:

„კომიტეტი თავის ღრმა ღაშფოთებას გამოსთქვამს იმ საზიზღარ მკვლელობის გამო, რომელსაც ადგილი ჰქონდა სახელმწიფო უნივერსიტეტში 16 თებერვალს დამფუძნებელი კრების არჩევნების წარმოების დროს და რომლის მსხვერპლიც შეიქნა კ-ტის მიერ საარჩევნო ადგილთან წარმომადგენელთა გვამი ზაფხულის ბოლოს მოკლეული ამხ. შ. ასათიანი. კ-ტი მიაქცევს ვისგანაც ჯერ არს მათ ყურადღებას, რომ დანაშაგემ პასუხი აგოს სამსჯავროს წინაშე რესპუბლიკის კანონების სრული დაცვით“.

თავის მხრივ კ-ტი აყალებს ამხ. პეტრე ქავთარაძეს, რომ მან მიიღოს სწრაფი ზომები გამოძიების სასურველ ნიადაგზე დაყენების შესახებ და საზოგადოთ აწარმოვოს მთელი ეს პროცესი სამსჯავროს წინაშე.

სამოქალაქო ომი გერმანიაში და მისი პერსპექტივები. ვინაიდან კ-მა სცნო, რომ ეს საკითხი მეტათ სერიოზულია და ბევრ დროს მოითხოვს, დაადგინა კვირას საღამოს 5 საათზე მხოლოდ ამ კითხვისათვის მოწვეულ იქნას საგანგებო სხდომა თფილისის კ-ტისა.

მუშათა შორის

**თფილისის ფოსტალიონების ცხოვრებიდან. 1917 წელს, როდესაც ირ. წერეთელი იყო მთელი რუსეთის ფოსტა-ტელეგრაფის მინისტრათ, მან ივნისში ფ.-ტ. მოსამსახურეებს, სხვათა შორის, მიმართა შემდეგი ცირკულიარით: „დაშლა ფ.-ტ. საქმისა არამც თუ მცირდება, არამედ იზრდება. მაისში მაგალითად, შედარებით აპრილთან და მარტთან, უფრო ცუდ მდგომარეობაში იყო საქმე. სამინისტრო იტვირთება კერძო პირების, დაწესებულებების და ჯარის სამართლიანი საჩივრებით ფოსტა-ტელეგრაფის არა მუყაით მუშაობის შესახებ. სხვათა შორის, ფოსტა-ტელეგრაფის საქმე რევოლიუციამდე იმყოფებოდა უკეთეს მდგომარეობაშიო“ და სხვ... ეი სწორეთ ამ ხანიდან იწყება მკვიდრი მუშაობა ჩვენშიაც. ამიტომაც არის, რომ საქართველოს ფოსტა-ტელეგრაფის ოლქის უფროსს არა ერთხელ გამოუცია ბრძანება ფოსტალიონების მიმართ, რომ მათ თავიანთი მოვალეობა აესრულებინათ პირნათლად და მოსული კორესპონდენცია ჩაებარებინათ პატრონებისათვის თავის დროზე.

მე მინდა გავაცნო მკითხველ საზოგადოებას, თუ როგორ პირობებში უხდებათ ფოსტალიონებს წერილების დატარება. რა არის მიზეზი, რომ უფროსებისაგან და საზოგადოებისაგან არის საყვედური წერილების დამტარებლებზე? რევოლიუციის დაწყებამდე თფილისის ფოსტის კანტორაში მსახურობდენ წერილების დამტარებლები ძლიერ დახელოვნებულნი, რომლებმაც თავიანთი რაიონები იცოდნენ, როგორც სუთი თითი. ძველი ადმინისტრაცია მათ ხელი არ ახლებდა და თითეულ ფოსტალიონს უხდებოდა მუშაობა ერთსა და იმავე ალაგის ათი და ოცი წლობით. იმიტომაც იყო, რომ ფოსტალიონი თავის კორესპონდენტებს იცნობდა ძალიან დახლოვებით და მოსულ წერილებს, რაც უნდა გადამახანჯებული მისამართით ყოფილიყო, მაინც ჩაბარებდა პატრონს. რევოლიუციის ხანაში ფოსტა-ტელეგრაფის ადმინისტრაციამ ძველი წერილების დამტარებლებს, რომლებიც მსახურობდენ ათ წელზე მეტს, გადიყვანა მოხელეებად. აი სწორეთ მას შემდეგ იწყება ის აუტანელი მდგომარეობა, რომელსაც ეხლაც განიცდის თფილისის ფოსტის კანტორა და მისი მმართველნი. ძველი გამოცდილი ფოსტალიონების ალაგები დაიკავეს თოთხმეტმა ქალმა, რომლებიც პირნათლად ასრულებდენ თავიანთ მოვალეობას და საზოგადოებაც მათი მადლობელი იყო, მაგრამ შტატის შემცირების და ნაციონალიზაციის გამო ქალებიც და ყველა სხვა ეროვნების ხალხიც ჩამოშორდნენ თავიანთ ალაგებს. მათ მაგივრათ პროვინციებიდან ჩამოიყვანეს სულ ახალგაზდა ფოსტალიონები, რომელნაც მიანდვეს წერილების ჩაბარება უცნობ თფილისის მცხოვრებთათვის. ამ დროიდან წერილების ჩაბარება ძალზე ფერხდება, რის გამო საზოგადოებაც და ფ.-ტ. ოლქის უფროსიც უკმაყოფილონი არიან ამნაირი მუშაობით. რევოლიუციამდე ცუდ მდგომარეობაში იმყოფებოდნენ წერილების მიუწვდენლობის გამო განაპირა უბნები. რასაკვირველია, მაშინდელი ადმინისტრაცია არ იყო განაპირა უბნების მცხოვრებლების დასაკმაყოფილებლათ აღფურვილი. იგი სცდილობდა ცენტრის და სოლოლაკის პროლეტარიატის დაკმაყოფილებას, რისთვისაც ზაფხულობით იქაურ ფოსტალიონებს ორჯელ ერეკებოდა წერილების დასარიგებლათ და ერთს წუთსაც არ აცდიდა მათ დასვენებას. ამ დროს ნაძალადევის, დიღუბის და სხვა განაპირა უბნების წერილები კი ხშირათ დაურიგებელი რჩებოდა. ამნაირი შეხედულობა თფილისის ფ. კანტორაში ახლაც კი არსებობს. არ მახსოვს, რომ ნაძალადევში და სხვა განაპირა უბნებში დანიშნულიყოს მხნე ფოსტალიონები, რომ მათ დანიშნულ დროზე ჩაებარებინათ კორესპონდენცია. ნაძალადევის და აგრეთვე სხვა განაპირა უბნების კორესპონდენცია ხშირათ ტიბრებით ეყარა მთელი კვირეობით ეტლარეებში, ოდესაც ეტლარეებს ეკრძალებოდა ფოსტალიონებისაგან,